

Ruana Nga Uusu-uusu A Pol Hurula'aa Hunie Mo Korinit

?A tei ni e uusue uusu-uusu ienini?

A Pol Hurula'aa ni e uusue uusu-uusu ienini, na ingeie oto iini nge e ha'a-uuresie soi-haada'inge wau aana huilume i Korinit. A Timoti e ii'o no'one pe'ie maholo e uusue uusu-uusu ienini.

?E uusue uusu-uusu ienini hunie kira tei?

A Pol e uusu-uusu hunie kira hiiwalaimoli oto wau aana huilume paine i Korinit.

?Nga taa e rau-reu maholo e uusue uusu-uusu ienini?

A Pol e uusue eetana nga uusu-uusu ingeie hunire mo Korinit hunie uri kire ke oonise mwaanie aaelanga kire asuie ka'u ngeena, na hunie uri kire ke ha'aloie iini nge e dau aaela oto hiito'o aana ko ii'o ruru pe'ie hu'e aamana. Oto mo Korinit kire rongoa walana Pol na kire tola i sulie oto nga taa e unue hunire. Ta'e lae-lae ngaeta mo ha'a-uusuli eero-eero kire hule lo'u weu i Korinit na kire ko ha'atakaloa oto kira hiiwalaimoli weu. Mo ha'a-uusuli eero-eero kire ere aelasia a Pol Hurula'aa no'one, aana kire ko unue uri ingeie nga hurula'aa to'ohuu a Kraes ha'ike, na lo'u kire ko ha'asusunge'inie a Pol uri ko sare pelie mola to'o-to'olana mo Korinit. Na aena aana a Pol e oolisia laenga ingeie na e ka'a hule lau-leu i Korinit aana maholo

kire lo'onga'inie, nge mo ha'a-uusuli eero-eero ngeena kire ko unue uri mwala ke su'uri noruto'o aana walana.

?E uusue uusu-uusu ienini huni taa?

A Pol e tohungēi sare unue hunire mo Korinit uri e hii diana oto liutaa huni rongoa mei tataroha a Taetas uri kire rongō i sulie walana aana eetana nga uusu-uusu e ere a'aila'a i laona nge e ha'atolaa wau hunire. Ta'e aahu'i ne'isaenga i manatana a Pol uri hunie mo Korinit ke dau aakau hunie maholo a Pol kei liu weu i saada. Saena hunie kire ke leie tolahada maraada hunie tolahada ke tohungēi oodo maholo kei hule i saada. Na saena lo'u hunie kire ke dau aakau aana nga mei niinge huni pe'ie mo iini kire ko si'oha'a aana soihaada'inge ta'au i Jerusalem.

?Nga taa oto mo pweu ni wala i laona uusu-uusu ienini?

saehuunge, sapesalunge, a'aila'asilana
mamaela'anga, ere ni ha'asusunge,
manikulu'anga, niinge

?Nga taa ni mo eehu'i tatala i laona uusu-uusu ienini?

2 Korinit 4:7-11, 2 Korinit 5:20-21

?Nga taa ni mo eehu'i ne'isaenga i laona uusu-uusu ienini?

Mei wala ni saediananga hunie mo Korinit

(1:1-11)

Nga mo ola kire oopa-oopaa ka'u mo Korinit mwaanie a Pol, ta'e maholo ie walu ola kire oodo oto.

(1:12—7:16)

Kira hiiwalaimoli ke pe'i-pe'ire hailiu aani
niinge hunie kira si'oha'a.

(8:1—9:15)

A Pol ko uure honosie upwanga mo iini kire
unue ingeie nga hurula'aa to'ohuu ha'ike.

(10:1—13:10)

Mei wala ni saediananga ooreta

(13:11—13:14)

Mei Wala Ni Saediananga

¹ Saediananga mwaanieu a Pol, iini nge a
God maraana e lio hilisieu uri hunie ne ke
ne'i hurula'aa nana a Jisas Kraes. I'emere'i
aasikaelu a Timoti, nge ni mere ko uusu-uusu
hao huni'omu mwala aana soihaada'inge a God
hao i Korinit, na no'one hunie ahutana mo iinoni
maa'i a God aana ta'ena nga leu hao i laona po'o
ni henue i'omu i Akaea.

² Mere ko eitanaie a God Aamaka na a Jisas
Kraes Aalaha ikie, uri kire ke haata'inie hahu'ana
manata-diananga huni'omu, na uri kire ke niie
hanuelamanga huni'omu.

A God Ko Ha'adodoa Saeka Hunie

Kie Ke Ha'adodoa Saena Mo Iini

Kire Ko Lae Oodoie Aasanga

³ Kie ke mani paalahea God, Aamana Jisas
Kraes Aalaha ikie, aana a Mama'a oto aahu'ine
aamasinge na iini ni ha'adodoa saeka mo iinoni.

⁴ Ingeie oto ko ha'adodoa saemeelu i suli
maholo melu ko lae oodoie mo aasanga, uri
hunie i'emeelu no'one melu ke ha'adodoa saena
mo iini kire ko lae oodoie no'one mo aasanga, na

melu ke asu urine aana ta'a-ta'a mei pe'inge nge a God e ha'adodoo saemeelu aana.

⁵ I'emeelu, melu ko sapesalu oto hiito'o i tehula'ana melu ko lulu i sulie a Kraes, ta'e maholo ko lae urine, nge a God ko si ha'adodoo saemeelu oto hiito'o i tehula'ana a Kraes.

⁶ Oto maholo melu ko sapesalu, nge sapesalunge ngeena ko he'i pe'i'omu lo'u hunie omu ke hele aana maurihe huu. E to'ohuu oto, i sulie a God ko ha'adodoo saemeelu hunie i'emeelu no'one melu ke ha'adodoo lo'u saemiu. Oto urine omu ke uure a'aila'a tara'asi mola maholo omu ko sapesalu lo'u mala i'emeelu ienini.

⁷ Oto melu hiiwalaimoli to'ohuu uri omu sai uure ma'uta'a taane, aena aana melu saie mola uri omu ko sapesalu no'one mola aana ta'a-ta'a taungei ola nge melu ko sapesalu aana, na a God ko ha'adodoo lo'u saemiu no'one mala ko ha'adodoo saemeelu ie.

⁸ Maeni esiku maa'i, melu saeto'o aana uri omu ke sai diana aana mei si'oha'anga nge e hite ka'u aameelu weu aana po'o ni henue i Esia uri e hi'ei'emeelu oto liutaa, na e tohungai aasa oto hiito'o huni'emeelu hule aana melu lo'olo'onga'inie oto uri melu ke maesie mola.

⁹ Na melu saie uri melu ke tohungai mae to'ohuu oto. Ta'e leune e rau urine, uri hunie melu ke su'uri noruto'o mola aameelu maraameelu, ta'e hunie melu ke noruto'o mola aana God, iini e sai ta'ea mo iini e mae oto.

¹⁰ Na maholo melu kara'i mae ngeena, a God e ha'a-uuri'emeelu oto to'ohuu, na kei haro ha'a-uuri'emeelu taane ue. Melu maa'oohi susuto'o pe'ie hiiwalaimolinge aana uri kei haro ha'a-uuri'emeelu taane mola ue.

11 Na omu sai pe'i'emeelu no'one aani aarenga'inge talameelu. Urine mwala oto hunge ke si paalahea a God, aena aana kire kei meni leesie uri a God e sai rongo hunie aarenga'inge mo iini hunge na e sai ha'adiana'a'emeelu i tehula'ana mo aarenga'inge ikire ngeena.

Ne'isaenga A Pol E Oodo Mola Maholo E Oolisie Laenga Ingeie

12 Maeni eesiku, manataku e taha mola aana nou saie uri melu ka'a eeroa ike nga iini aana nga maholo, ta'e melu ko lulu i sulie mola oodo-oodonga nge a God e saeto'o aana. Walu ola melu ko eu'esui'i e uure mola aana hahu'ana manatadiananga a God, na melu ka'a asuie ike nga mei ola i sulie saenanaunge ni iinoni. Tolahameelu e diana oto urine tarau pe'ie ahutana mo iinoni, na oto liutaa maholo melu o'o'o pe'i'omu.

13-14 Mo ola melu ko uusu-uusu'i huni'omu, mo ola omu sai saenanau eeni taane, na mwaanie omu heitalea lo'u nga ne'isaenga e aasa wa e ii'o mumuni i laona uusu-uusu ienini. !Ha'ike! Ta'e omu ke saa-saaie mola mo uusu-uusu ineu, na ma'alana uri omu ka'a sai diana aameelu ue, ta'e melu lo'onga'inie uri omu kei sai diana aameelu taane. Oto aana maholo Aalaha ikie a Jisas kei ooli mei, nge omu ke si tooha'ini'omu haahie omu lado pe'i'emeelu, mala i'emeelu no'one melu ko tooha'ini'emeelu aena aana melu lado pe'i'omu.

15 Oto aena aana nou tohungei hiiwalaimoli uri omu ko saediana hunieu urine, nge nou lo'onga'inie ka'u uri ne ke hola'i lae oto hao i leesio'omu, hunie uri ne ke leesio'omu aana e

ro maholo na urine nge omu kei ilenimwa'e ha'arue.

¹⁶ Oto nou oala'i ke'u huni lae hao i leesi'omu aana maholo nou ne'isae huni lae mai hunie po'o ni henue i Masedonia, na uri ne ke si leesi'omu lo'u aana maholo ne kei uure mwaanie i leu, aana ne ke lae lo'u hunie i Jiudia. Urine nou lo'onga'i uri omu ke si pe'ieu aana laenga ngeena.

¹⁷ Sa'a mola omu ko lo'o-lo'onga'inie uri no ko eero wa no ko ere-ere mwaakule mola, aena aana nou ka'a lae ike i sulie oala'inge ineu ngeena. !Ta'e ha'ike! Ineu, nou ka'a asuie ike mo oala'inge mala mo iinoni ni welumalau ko eu'esui'i. Ineu nou ka'a sai unue ike, "Iau, ne kei te'urine" maholo no ko lo'onga'inie, "Ha'ike, nou sa'a te'urine ike."

¹⁸ Maholo no ko unue, "Iau," no ko ne'isae oto to'ohuu huni esuie urine, na nou sa'a talei unue mola "Ha'ike" mai puri. Mala a God ko ere-ere to'ohuu oto tarau, ineu no'one no ko ere to'ohuu,

¹⁹ aena aana no ko lulu i sulie tolahana a Jisas Kraes. Ingeie oto Kalena God, nge i'emeelu a Saelas na a Timoti, melu taroha'inie huni'omu, na omu meni saie oto uri ingeie e ka'a unue "Iau" hunikie, na ko tolana unue lo'u "Ha'ike." Ta'e i tehula'ana a Kraes mone, a God ko unu-unue "Iau" hunikie mo iinoni,

²⁰ aana a Jisas oto ko ha'a-oaie ahutana mo heiholota'inge a God hunikie mo iinoni. Oto lo'u mola i tehula'ana a Kraes, ike no'one kie sai ha'amanikulu'aa God uuri, "Iau, ke urine oto mala o ko unuena."

²¹ A God maraana ni ko ha'ama'uta'aa hii-walaimolinge ike aana a Kraes. Na ingeie maraana no'one nge e lio hilisikie,

²² na e niie Li'oa Maa'i ingeie ke ii'o huu oto i lalo aaka mala ha'a-ara a God. Li'oa Maa'i ko haata'inie uri ikie mo iinoni a God, na ahutana mo heiholota'inge a God kei oa oto hunikie.

²³ Oto ne ke unue oodoi'omu aana e ue ka'u nou ka'a ooli ike mai i seemiu mala nou unue. A God e saie mola manataku, na e saie taane uri nga taa no ko unue e to'ohuu. Nou ka'a lae ike ue hao i Korinit, i sulie nou ka'a sare ere aamiu lo'u na urine kei aasa lo'u huni'omu.

²⁴ Iau, e to'ohuu oto aana melu ko sare asu loko-loko mola pe'i'omu hunie omu ke ilenimwa'e, na melu ka'a sare paine ike haahi'omu huni deu rarahi'omu hunie omu ke hiiwalaimoli, aana melu saie uri omu uure ma'uta'a oto aana hiiwalaimolinge aana God.

2

¹ Maholo nou o'o'o ka'u pe'i'omu oto i na'o, nou ere aamiu hiito'o na nou da omu hii aela. Oto aena leune nou he'i lo'onga'inie lo'u uri nou sa'a ooli ike lo'u hao i seemiu lau-leu, mwaanie omu hii aela lo'u mola.

² ?Aana uri ne kei da omu ke hii aela, ha'alaa a tei lo'u nge ke si da ne ke ilenimwa'e? Aena aana i'omu mola nge omu sai da hunie uri ne ke ilenimwa'e. ?Ta'e omu sai deu urine lo'u uri taa na hule aana i'omu na omu ko saehuu no'one mola? !E aasa!

³ Ineu nou ka'a ere ike mola i sulie ilenimwa'enga ineu maraaku, ta'e ilenimwa'enga ineu e uure mola aana ilenimwa'enga i'omu, aana kolu sai ilenimwa'e mola tararuru. Aena urinena, nge nou hola'i uusu-uusu mola hao huni ere aamiu haahie mo ola omu deu aelasi'i,

hunie uri maholo ne kei hule lo'u hao i seemiu, na mo ola ngeena kire oodo oto. Iau, nou esuie mola urine mwaanie uri mo iini hunie omu ke da ne ke ilenimwa'e, omu si da lo'u mola ne ke saehuu.

⁴ Maholo nou uusue eetana nga uusu-uusu ngeena, saeku e tohungai makaka oto, na nou uusu-uusu oto mola pe'ie saehuunge na pe'ie ngaranga. Ineu nou tohungai saehuu haahie nga taa nou uusue ka'u huni'omu, ta'e nou ka'a ere aamiu ike urine hunie omu ke saehuu lo'u, ta'e saeku hunie omu ke lio saie uri nou manata diana oto liutaa hunie ahutemiu mango.

Mo Korinit Ke Sae'aasi

Hunie Mwane E Oonisa'e

Mwaanie Aelanga E Asuie Ka'u

⁵ Nou sere'i ere hiito'o huni'omu haahie nga taa nge ngaeta mwane aamiu e dau aelasia ngeena. Ta'e mei roro'anga oto paine ni ngeena, na e ka'a asuie ike mola saehuunge hunie, ta'e oto liutaa, e da hunie ahutemiu mango.

⁶ Oto mo iini hunge aamiu, omu leie a mwaena na omu ha'aloie oto. Na ha'aloinge omu esuie ngeena e ado oto.

⁷ Oto ienini e malisine uri omu ke sae'aasi oto hunie, na omu ke ere ha'asusue hunie ke hii diana lo'u. A mwaena e saehuu oto, na mwaanie uri e tohungai saehuu lo'u hiito'o na saehuunge paine ingeie e waelie oto ta'ingelu.

⁸ Aena ngeena no ko eitanai'omu uri omu ke pe'ie a mwaena hunie uri ke saie oto uri omu manata diana hunie to'ohuu.

⁹ Maholo nou uusue uusu-uusu ngeena huni'omu oto i na'o, nou ka'a lo'onga'inie mola ha'a-oodohilana a mwaena, ta'e nou sare manata'inie no'one uri ohe omu kei mwa'e-mwa'e taane huni tola i sulie walu ola no ko unu-unu'i huni'omu, wa ha'ike.

¹⁰ Oto ie aana nou leesie uri omu sai tola i sulie walaku to'ohuu, oto mala uri omu ko sae'aasie nga mei aaelanga nga iini e dau hu'isi'omu aana, nge ineu e urine no'one. Na mala iinonine e dau hu'isie no'one mei olana hunieu, nge ineu no'one ne ke sae'aasie mei olana hunie. A Kraes e saie oto uri no ko deu-deu urine, aana saeku mola hunie ne ke pe'i'omu.

¹¹ Na aena aana sae'aasinge hailiu urine, nge a Pwelu Eero-eero e sa'a roro'a tari mwada'u ike aakaelu huni waelikolu, aena aana kolu saie oto mo lo'onga'inge aela ingeie.

A Pol E Lae Mwaanie Asunge Diana

I Troas Aana Ko Tolahi'e

I Sulie Mo Korinit

¹² Maholo nou hule wau aana huilume i Troas huni laeliwala aana Tataroha Diana i sulie a Kraes, nou deu oodoie uri a Aalaha e tahananie oto maa talana asunge ngeena hunie ke lae diana i leune.

¹³ Ta'e nou tohungai tolahi'e mola aena aana nou ka'a rongoa ike nga mei wala i suli'omu aana nou ka'a oodoie ike aasikaelu a Taetas hunie ke ha'arongoau. Oto nou ere ni saediananga mola pe'ie mwala i leune, nge nou si toli'aasire, na nou aatoholo mai hunie po'o ni henue i Masedonia aana nou heitalea nga mei wala diana i suli'omu.

A Pol Ko Esu Mala Koni-konihe Hunie Uri Mwala Hunge Ke Tola I Sulie Haiholota'inge Haalu A God

¹⁴ Oto no ko paalahea God oto liutaa, aana a Kraes e a'aila'asie oohotaa, na oto ie melu lado oto pe'ie a Kraes na melu ko lae-lae oto i sulie mala mo koni-konihe ingeie. A God e asu i lalo aameelu hunie tataroha i sulie a Kraes ke lai hule oto aana ahutana mo henua, mala wasuha'ana dango wau-wesu nge e tohungai wesu mangoni oto hiito'o e sai hule aana ta'ena nga leu i laona nume.

¹⁵ Na melu urihana dango wau-wesu i maana God, aana a God ko ilenimwa'e haahie asunge melu ko eu'esuie aana taroha'inilana a Kraes hunie ahutana mo iinoni, mo iini nge ha'a-uurilada kei lae, na lo'u mo iini nge kire kei ei'aa mwaanie a God.

¹⁶ Hunie mo iini nge a God ko ha'a-uurire, tataroha ngeena e tohungai rongoi diana hunire, aana ko na'oda hunie maurihe, na kire ko ilenimwa'e haahie mala mwala nge ko nonowasune dango wau-wesu. Ta'e mo iini nge kire kei ei'aa mwaanie a God, kire kei sere'i rongoi tataroha ngeena, aana ko da kire ko lo'onga'i mola i sulie leinge na maenga, mala mo iini nge kire ko nonowasune kasuha'ana rae. Mei esunge aana taroha'inilana a Kraes urine hunie mwala e tohungai aasa. ?Oto a tei ke'u ke si melisine asunge ngeena?

¹⁷ Mo iini oto hunge ko lupwe'i taroha'inie walana God, ta'e kire ka'a asu to'ohuu ike, aena aana saeda mola hunie kire ke tari to'oha aana. Ta'e i'emeelu, melu aaopa oto mwaanire aana melu ko taroha'inie walana God aani sae manola

pe'ie nanamanga a Kraes. Na melu saie uri a God nge e uusunge'ini'emeelu mala mo koni-konihe ingeie, na ko to'o-to'omaaie taane nga taa melu ko eu'esuie.

3

¹ Mwaanie omu lo'onga'i uri melu ko ere urine aena aana melu ko ere tooha'ini'emeelu hunie omu ke rongo huni'emeelu. !Ha'ike oto oo'oo! Ngaeta mo iini aaopa kire saeto'o aana nga uusu-uusu huni unu haada'i aana huni'omu uri ikire mo tohungai koni-konihe a God. Na maholo kire ko uure mwaani'omu huni lae-lae aana ngaeta hanue, kire saeto'o aana uri omu ke uusu-uusu urine lo'u hunie mwala aana hanue kire ko lae hunie ngeena. Ta'e i'emeelu, melu ka'a saeto'o aana ike nga mei ola urine.

² ?Mei ola urine huni taa? Aana mauringe i'omu oto domana uusu-uusu huni unu haada'i aana uri i'emeelu mo tohungai koni-konihe a God. Ahutana mwala kire ko leesie uri tolahamiu e hai-oolisi diana oto, na i leune kire si lio saie asunge diana i'emeelu.

³ Oto mauringe haalu i'omu ngeena domana uusu-uusu huni haata'inie asunge i'emeelu e to'ohuu. Na e matapwa taane mola uri a Kraes ni e uusue uusu-uusu ngeena, aana a Kraes e ka'a uusue ike aani inki wa aani baero, ta'e aana Li'oa Maa'i nge e uure mwaanie a God Mau-meuri'e. Na a Kraes e ka'a uusue ike mola i lengine mo rerepatai heu mala mo Ha'atolanga nge a God e nii'i hunie a Mosis oto waite, ta'e e uusue oto i laona saemiu.

⁴ Melu hiiwalaimoli uri walu ola ienini e to'ohuu oto, aena aana melu noruto'o mone aana God i tehula'ana a Kraes.

⁵ Melu ka'a to'o aana ike nga mei ola to-humeelu hunie melu ke malisine asunge paine ngeena. A God mone e si da melu ke malisine asunge ngeena.

⁶ Aana ingeie oto e da melu ke adona mei esunge mala mo koni-konihe ingeie huni taroha'inie haiholota'inge haalu e asuie pe'ikie mo iinoni. Na haiholota'inge haalu ngeena e ka'a ola ike mola aana lulu i sulilana mo Ha'atolanga, ta'e aana lulu i sulilana a Li'oa Maa'i. I tehula'ana mo Ha'atolanga a Mosis, a God kei leie ahutana mo iinoni hunie maenga, ta'e i tehula'ana Li'oa Maa'i, mwala e sai oodoie maurihe huu.

⁷ Mo Ha'atolanga a Mosis nge uusuleni e lae i lengine e ro rerepatai heu, ko da mola maenga hunie mwala, ta'e ma'alana e urine, na mo Ha'atolanga ngeena e lae mai pe'ie manikuluha'ana God, nge e raangie maana Mosis oto waite. Na ma'alana rarangana maana a Mosis ko aehota huni eehutata oto maholo e siho mwaanie toloi henue ngeena, na hule aana mwala ni Israel ka'a sare to'omaaie ike raa-raa paine ngeena.

⁸ Ta'e nou saie uri asunge aana Li'oa Maa'i e manikulu'e oto lo'u liutaa.

⁹ ?Aana mala uri mo Ha'atolanga nge e toolea mai maenga e lae mai pe'ie manikuluha'ana God, nge manikuluha'ana haiholota'inge haalu nge ko ha'a-oodohie mwala pe'ie a God kei peine lo'u uri taa eena?

¹⁰ Iau, e to'ohuu oto, aana manikuluha'ana iini lalahu'e ngeena kei lio mala nga mei ola

mwaakule mola, aena aana manikuluha'ana iini haalu e tohungēi peine lo'u liutaa aana.

¹¹ Haiholota'inge lalahu'e nge uusulana e lae i laona mo Ha'atolanga a Mosis e lio manikulu'e taane, ma'alana e sa'a ii'o huu ike. Ta'e haiholota'inge haalu huni ha'a-oodohie mwala pe'ie a God kei to'o aana manikulu'anga e tohungēi peine lo'u liutaa, aana kei ii'o huu.

¹² Oto melu ka'a ma'u ike huni taroha'inie Tataroha Diana, aena aana melu noruto'o mola aana uri manikuluha'ana haiholota'inge haalu a God ngeena e sa'a ai'aa ike.

¹³ Melu ka'a mumunie ike nga mei ola i sulie haiholota'inge a God mala a Mosis, aana a Mosis e haro aaluhie lo'u maana, mwaanie uri mo Israel kire leesie uri raa-raa aana manikuluha'ana God ko eehutata mwaanie maana.

¹⁴ Mo Israel kire ka'a sare saie ike, na saeda e hau mola. Na hule si'iri ma'alana kire ko saasaaie mo wala aana haiholota'inge lalahu'e, ta'e kire ka'a sai lio sai'i ike. E urihana mola mei sala a Mosis e aaluhie maana aana, e ii'o ue i maada. Na mei sala ngeena ta'aasilana e sai lae mola hunie mo iini kire ii'o ruru pe'ie a Kraes.

¹⁵ Ma'alana si'iri, maholo kire ko saaie mo uusu-uusu a Mosis, mei olana e honoa ue maada na e ponosie mola ue saeda mwaanie kire lio saie.

¹⁶ Ta'e maholo nga iini ko eeli'u takoie a Aalaha, nge mei ola ngeena ko ei'aa oto mwaanie.

¹⁷ Na a Aalaha na Li'oa Maa'i, ikire ta'a-ta'a iini mola. Na ta'ena nga iini Li'oa Maa'i a Aalaha ko ii'o i lalo aana, nge Li'oa ko luhesie iinine

mwaanie nanamanga aana aelanga.

¹⁸ Oto ahutaka mo iini kie lado pe'ie a Kraes, a God e ta'aasie oto mei sala ngeena mwaanie maaka hunie kie ke haata'inie manikuluha'ana Aalaha mala iiro-iiro ko wana-wana i laona sato. Na oto tarau Li'oa Maa'i a Aalaha ko esu i lalo aaka huni oolisikie hunie kie ke urihana oto ingeie maraana, na kie ke haata'inie manikuluha'ana oto liutaa.

4

Asunge A Pol Huni Sinelie Saena Mwala Aana Raa-raa A God

¹ A God e tohungēi aamasi'emeelu maholo e niie mei esunge ienini hunie melu ke taroha'inie Tataroha Diana a Kraes, na aena urinena nge melu ka'a aakohe ike mwaanie.

² Melu ko taroha'inie a Kraes mola aana mo tolahai ola diana, na melu toli'aasie oto ta'ena nga tolahai ola aaela huni taroha'inie. Melu ka'a taroha'inie ike a Kraes aana mo tolahai ola e ka'a malisi, wa aana mo tolahai ola mumuni, wa aana mo tolahai ola nge ko esuie masanga. Melu ka'a ha'a-olaa ike nga mo iini aani eeronga, na melu ka'a sai hu'isie ike walana God. !Ha'ike oto oo'oo! Ta'e melu ko lae pe'i unu tahanga'inie mola walaimolinge hali'ite i maana God, hunie ahutana mwala kire ke lio saie uri melu ko ere to'ohuu.

³ Mala uri Tataroha Diana melu ko laeliwala aana ko ii'o mumuni ue, wa e aasa hunie nga iini ke rongo saie, nge e ii'o mumuni urine mola mwaanie mo iini kire ko lae hunie maenga huu eena.

⁴ Kire ka'a hiiwalaimoli ike aana a Jisas, aena aana aalaha haahie walumalau ienini ko da mola manatada ko rodohono. Oto kire ka'a sai leesie ike raa-raangana Tataroha Diana nge ko raa haahire. Kire ka'a lio saie ike mei wala melu ko taroha'inie i sulie manikuluha'ana a Kraes, iini e tohungi sada oto pe'ie a God.

⁵ I'emeelu, melu ka'a laeliwala ike mola i sulie'emeelu maraameelu, ta'e melu ko laeliwala aana a Jisas Kraes uri ingeie oto Aalaha, na i'emeelu mo iinoni eu'esu i'omu mola aana melu ko lulu i sulie a Jisas.

⁶ Aana ha'aholanga a God e unue uuri, *!Raa-raa kei raangie rodohono!* *Jenesis 1:3*
Na ingeie no'one nge e sinelie saemeelu aana raa-raa ingeie, hunie melu ke lio saie uri mwala e sai leesie manikuluha'ana God aana a Jisas Kraes.

Nanamanga A God Mone E Pe'ie A Pol Huni Taroha'inie Walana God I Laona Aasanga

⁷ I'emeelu, melu ka'a roro'a ike, ta'e Tataroha Diana melu ko taroha'inie e paine oto liutaa. Mo sapei ola melu to'o aani ie kire ka'a ne'ie ike nga mei ola, na melu urihana mola mo kao-kao kire asui'i aani mwakano. Ta'e melu to'o aana taane dianaha'ana a God mola i laona mo kao-kao aaela ngeena, aana melu ko taroha'inie Tataroha Diana a Kraes. Na leune e haata'inie uri nanamanga e manikulu'e ngeena e ka'a ola ike i'emeelu, ta'e mei ola a God.

⁸ Mo maholo oto hunge sapesalunge ko haapilinga'a haahi'emeelu, ta'e e ka'a pili memeso'emeelu ike. Mo maholo oto hunge melu ko tolahi'e, ta'e melu ka'a ne'isae rue-rua'a ike.

9 Mo maholo oto hunge kire ko teunge'ini'emeelu, ta'e a God e ii'o mola pe'i'emeelu tarau. Mo maholo oto hunge kire ko horo aelasi'emeelu, ta'e kire ka'a sai horo suuhe'ini'emeelu ike.

10 Sapemeelu ko deu oodoie sapesalunge oto no'one tarau mala a Jisas e dau oodoie ka'u na hule aana e maesie oto. Ta'e ma'alana melu ko sapesalu urine, melu meuri taane mola ue, na aena leune ahutana mwala kire ko si lio saie uri a Jisas e mauri taane ue, aana ingeie oto ni ko lio i sulie sapemeelu.

11 Iau, mwala ko sare horo'i'emeelu oto tarau i tehula'ana melu ko lulu i sulie a Jisas, ta'e e diana mola, aena aana mei sape nge kei mae mola ienini ko haata'inie oto mauriha'ana a Jisas.

12 Melu ko lae pe'i sapesalu takoie maenga urine, hunie uri i'omu omu ke manata'inie maurihe to'ohuu i lalo aamiu.

13 Aana ngaeta leu mo Uusu-uusu Maa'i e unue uuri, *No ko ere i sulie a God, aena aana nou hiiwalaimoli oto aana.* *Sam 116:10* Oto i'emeelu no'one, melu hiiwalaimoli oto urine, na aena leune melu ko taroha'inie a Jisas.

14 Melu manata'inie oto uri a God, iini nge e ta'ea Aalaha ikie a Jisas, kei he'i ta'e'emeelu no'one lo'u mala a Jisas, na kei toole'emeelu tararuru pe'i'omu hunie leu nge e ii'o aana.

15 Melu ko mwa'e-mwa'e ni sapesalu urine huni pe'i'omu, na hunie mwala oto hunge kire ke sai diana aana hahu'ana manata-diananga a God hunire. Urine mwala oto hunge lo'u kire ke si soi ha'amanikulu'aa God pe'i paalahelana.

*Mauringe Mai Aano**E Sa'a Ii'o Huu Ike**Mala Maurihe Ta'au I Lengi*

¹⁶ Aena urinena melu sa'a mou-mou ike aani taroha'inilana a Jisas. Ma'alana uri sapemeelu ke lae pe'i aaela lo'u, ta'e mauriha'ameelu po'o i lalo ko lae pe'i ha'ahaalu taane tarau suli dinge.

¹⁷ Na mei si'oha'anga nge ko toole'emeelu mola hunie kele maholo o'oru'e ienini, ko da melu ke si hele liutaa aana mo ola manikulu'e oto hiito'o lo'u aana maurihe huu pe'ie a God ta'au i Lengi.

¹⁸ Oto melu ka'a ne'isae paine ike mola haahie mo ola nge kie sai leesi'i, ta'e melu ne'isae paine haahie mo ola nge kie ka'a sai leesi'i ike aana maaka. Aana mo ola nge kie sai leesi'i aana maaka, kire ka'a sai ii'o tewa ike. Ta'e mo ola nge kie ka'a sai leesi'i ike aana maaka, nge ha'alaa kire sai ii'o huu.

5

¹ Kie ko o'o'o mola mai laona walumalau pe'ie mei sape mamaela'a nge hule aana e ka'a sai ii'o tewa ike, na e urihana mola ii'onga aana mo aapa-aapa i me'esu. Na maholo oho-aasilana mo aapa-aapa ngeena kei lae, nge kie ke si lae hunie mo nume diana oto liutaa. Aana kie saie uri a God e dau aakau aana mei sape diana liutaa naka huni ii'o aana ta'au i Lengi, ola ingeie maraana e asuie na iini kei ii'o oto huu.

² Ta'e aana ii'onga mei sape ienini mai aano i leu, kie ko ii'o mola pe'ie ngaranga, aana kie ko heri hunie oto liutaa uri kie ke to'o aana oto mei

sape haalu uure i Lengi na hunie ke aaluhikie oto.

³ Aena aana maholo mei sape lalahu'e ienini kei mae, nge mauriha'ai ola e sa'a ii'o mwaakule ike mala iinoni e ka'a ho'o sala, ta'e mala iinoni ko ho'osie mei sala haalu, nge mauriha'ai ola kei eeluhi aana mei sape haalu uure i Lengi.

⁴ Aana maholo kie ko o'o'o ue i laona mo aapa-aapa mai welumalau ie, kie ko aawa-aawasirahe mola aana mo aasanga mai leu ko hi'eikie, na kie ko tohungē heri hunie oolisinge aana sapeka. E ka'a ike aana uri kie ko sare ta'aasie oto mei sape ni welumalau ikie, aena urine nge mauriha'ai ola kei ii'o mwaakule mola mala iinoni e ka'a ho'o sala ike. Ta'e kie saeto'o aana oto liutaa uri mei sape ni Lengi ngeena ke aaluhie mauriha'aka oto mola lau-leu, uri hunie ahutana walu ola aana maenga ke mango mwaanikie, na mei sape haalu aana maurihe huu ke oolisie mei sape mamaela'a ienini oto ta'ingelu.

⁵ Na a God e pwaokie oto hunie ke urine, na e niie oto Li'oa Maa'i hunikie huni haata'inie uri leune kei reu oto to'ohuu taane aana maholo hunie.

⁶ Oto kie ka'a ma'u ike ta'e saeka e susu mola. Kie saie taane uri maholo kie ii'o ue i laona mei sape ni welumalau, kie ka'a ii'o ike ue ta'au i Lengi i saana a Aalaha.

⁷ Oto mau-meuringe ikie ko lae-lae mola aani hiiwalaimolinge, na e ka'a lae ike i sulie walu ola kie sai leesie aana maaka.

⁸ Oto kie ka'a ma'u ike, ta'e kie lo'onga'i me'uta'a mola uri e lae oto i diana liutaa huni toli'aasie mola mei sape ni welumalau ngeena, na hunie kie ke lai ii'o aana tohungēi henue ikie

i saana a Aalaha.

⁹ Ta'a-ta'a mei eehu'i ola kie saeto'o aana, ma'alana kie ke ii'o aana sapeka mai aano i leu wa kie ke oopa mwaanie na kie ke ii'o oto ta'au i Lengi, ta'e kie saeto'o aana mola uri a Aalaha ke ilenimwa'e haahikie.

¹⁰ Aana kie mani manata'inie oto uri ahutaka mo iinoni, kie kei meni lae i uure i na'ona naunekume ni leinge a Kraes ta'au i Lengi hunie ingeie kei waaikie oto i sulie helelaka mai aano i leu e diana wa e aaela.

Asunge A Pol Huni Toolea Mwala Mai Saana A Kraes

¹¹ Oto aana melu saie uri dinge ni leinge ngeena mei ola ni me'unge oto paine, nge melu ko eri'apasie huni pe'ie mwala hunie kire ke aali'u na kire ke hiiwalaimoli aana a Jisas. A God e sai diana aameelu uri melu ko esu to'ohuu taane nana, na nou tohungai heri hunie uri i'omu no'one omu ke sai diana aameelu lo'u urine.

¹² Melu ka'a sare ere ike urine mola huni ha'apaina'a'emeelu maraameelu, ta'e melu ko sare haata'inie mola nga taa diana melu ko esuie, hunie uri omu ke ilenimwa'e haahi'emeelu. Oto urine omu sai ere oolisie mo iini kire ko ere aaelasi'emeelu aana kire ka'a ne'isae paine ike aana oodo-oodonga wa aana nga taa i laona sae, ta'e kire ko tooha'inire mola haahie mo ola po'oi sinaha nge mwala e sai lahera haahi'i.

¹³ Ngaeta mo iini kire ko unu-unue uri i'emeelu nga mo pweu mola, ta'e leune e kohi mola aameelu aena aana melu saie e lio taane mola mala uri melu pweu aana melu ko weo mola nana God. Ta'e ngaeta mo iini kire lio saie uri

melu ka'a pweu ike, na leune e kohi lo'u aameelu aana weonga i'emeelu mei ola huni pe'ilemiu.

¹⁴ Ta'ena nga mei ola melu ko esuie, melu ko esuie mola aena aana manata-diananga a Kraes. Na aana melu hiiwalaimoli uri ta'a-ta'a iinoni e mae oto honotaka, nge melu hiiwalaimoli no'one uri ahutaka, kie mani mae tararuru oto pe'ie iinonine mwaanie mauringe lalahu'e e aela ikie i na'o.

¹⁵ Na a Kraes e mae to'ohuu huni pe'ie ahutana mo iinoni, uri hunie ahutaka mo iini kie to'o aana maurihe haalu kie ke su'uri lae lo'u i sulie mo lo'onga'inge ikie maraaka, ta'e hunie kie ke lulu i sulie mola a Kraes, iini e mae ka'u na e ta'ela'i eeliho'i lo'u i tehula'aka.

¹⁶ Oto maholo ienini ne'isaenga ikie i sulie mwala e hai-oolisi oto, na kie ka'a lo'onga'i ike i sulie nga iini i sulie tolahai iinoni ni welumalau. E to'ohuu taane uri kie lio toli ke'u aana a Kraes i sulie tolahai ni iinoni urine hola'ina'o, ta'e maholo ienini kie ka'a sai te'urine ike lo'u.

¹⁷ Oto iini nge e ne'ie iinoni a Kraes, nge a God ko ha'ahaalua oto iinoni ngeena hunie ke ne'ie iinoni haalu oto. Mo tolahai ola lalahu'e ko ei'aa oto mwaanie, na mo tolahai ola haalu ko lae oto mai.

¹⁸ Ahutana walu ola ngeena a God ni ko esui'i hunikie aana a Kraes. A God e uusunge'inie mone a Kraes hunie kie ke aali'u lo'u mei takoie hunie kie ke uure ruru pe'ie. Na e niie mei esunge ngeena nameelu huni toolea mai mo iinoni takoie hunie ikire no'one kire ke uure ruru pe'ie.

¹⁹ Oto melu ko taroha'inie uri a Kraes e asu mola nana a God hunie ahutana iinoni aana

walumalau kire ke aali'u mei takoie hunie kire ke uure ruru pe'ie a God. Na aena aana a Kraes mone, a God e ka'a lo'onga'inie ike lo'u mo ooraha'aanga ikire. Na e niie mei tataroha diana ngeena nameelu hunie melu ke taroha'inie hunie mwala ke saie tala hunie ikire no'one kire ke sai uure ruru pe'ie a God.

²⁰ Oto ienini, melu ko ere-ere oto oolitana a Kraes, na aena ngeena, maholo melu ko ere-ere pe'i'omu e urihana uri a God maraana ni ko eitanai'omu hunie omu ke uure ruru oto pe'ie. Oto melu ko ere oolitana a Kraes oto ie, na melu ko eitanai'omu hunie uri omu ke aali'u takoie a God na omu ke uure ruru oto pe'ie.

²¹ A Kraes ingeie e ka'a to'o aana ike nga mei ooraha'aanga, ta'e a God e da mola hunie ke to'o aana mo ooraha'aanga ikie mo iini kie lado to'ohuu pe'ie a Kraes, hunie ikie no'one kie ke si to'o aana oodota'inge ingeie.

6

¹ Oto aani esunge tararuru pe'ie a God, melu ko eitanai'omu, mo iini omu hele aana oto niinge paine a God ngeena, mwaanie omu toli'aasie niinge paine ngeena e totowai mola.

² Omu ke rongoa ka'u nga taa a God e unue aana e te'uri, *Aana tohungana maholo huni haata'inie manata-diananga ineu eemiu, nou rongo i sulie aarenga'inge i'omu, na maholo omu saeto'o aana nga iini ke pe'i'omu, nge nou ha'a-uuri'omu oto.*

Aesaea 49:8

!Oto omu ke rongoa ka'u! Maholo huni hele aana manata-diananga a God ni oto ienini. !Si'iri oto dinge ni ha'a-uuringe!

A Pol E Taroha'inie A Kraes Ma'alana Mo Aasanga Oto Hunge Kire Hite Aana

³ Melu eri'apasie taane uri walu ola melu ko esui'i ke oodo na kire ke su'uri liu honosie hii-walaimolinge nga iini aana a Jisas, na mwaanie nga iini e ere aelasie asunge i'emeelu ienini.

⁴ Ta'e aana ahutana walu ola melu ko eu'esui'i, melu ko haa-haata'inie taane oto uri i'emeelu mo koni-konihe a God. Melu ko uure ma'uta'a taane mola loosie ta'ena nga si'oha'anga na aasanga na sapesalunge ko lae mai takoi'emeelu.

⁵ Mwala kire rapusi'emeelu oto, na kire ne'i'emeelu oto i laona nume ni ho'o, na kire maaola-ola pe'i waeli'emeelu oto. Ta'e ma'alana e urine melu ko ha'aweo'emeelu oto mola aani taroha'inilana a Jisas taraure'i, hule aana nga ma'ahunge wa ngaunge na ha'ike lo'u.

⁶ Na melu haata'inie lo'u uri i'emeelu mo koni-konihe a God aana ii'onga rere'a i'emeelu, na aana saenanaunge i'emeelu, na aana toli-rakonga i'emeelu, na aana saediananga i'emeelu hunie ahutana iinoni, na aana nanamanga a Li'oa Maa'i, na aana melu manata diana to'ohuu hunie ahutana iinoni.

⁷ Melu haata'inie uri i'emeelu mo koni-konihe a God to'ohuu aana melu sai ere mola aana walaimolinge. A God e niie mai nanamanga ingeie nameelu, na melu to'o aana oodota'inge mala talo huni deu honosie mo maelonga. Na oodota'inge e urihana no'one nga reisinge huni'emeelu, huni haata'inie mo takalonga ikire.

⁸ Melu ko esu nana God ma'alana mwala ko ha'ama'u aameelu wa kire ko ha'amasa'emeelu mola, ma'alana kire ko lahe'emeelu wa kire ko ha'amwasi mola aameelu. Ngaeta mwala kire ko

haara'i ha'a-uusuli eero-eero mola aameelu, ta'e ma'alana ke urine lo'u, i'emeelu, melu ko lae pe'i ha'a-uusuli taane aana walaimolinge.

⁹ Ngaeta mwala kire ko unue uri kire ka'a sai'emeelu ike, ta'e kire sai'emeelu taane mola. Melu ko kara'i mae-mae oto, ta'e melu meuri mola ue. Nga mo iini ko ha'aloi'emeelu taane, ta'e kire ka'a horo maesi'emeelu ike.

¹⁰ Aena aana mo aasanga ngeena, e malisine oto melu ke sae-saehuu, ta'e melu ilenimwa'e mola tarau. Melu sai meitale taane, ta'e melu ko pe'ie mola mwala hunge hunie kire ke to'o-to'o lo'u. Melu ka'a to'o aana ike taane nga mei ola, ta'e melu ko si to'o aana mola ahutana walu ola mango.

¹¹ Maeni eesiku maa'i, ahutana walu ola melu unu mango'i oto huni'omu mo Korinit, na melu ka'a mumunie ike lo'u nga mei ola mwaani'omu. Na melu haata'inie oto uri melu tohungai manata diana huni'omu to'ohuu aana ahutana saameelu.

¹² I'emeelu maraameelu melu ka'a rohu ike aani manata-diananga huni'omu, ta'e i'omu maraamiu mola omu ka'a haata'inie ike manata-diananga i'omu huni'emeelu.

¹³ No ko ere-ere huni'omu oto mala i'omu maeni kaleku. Omu ke haata'inie oto tolahai ola diana nge melu haata'inie oto aamiu. Omu ke haata'inie oto uri omu manata diana huni'emeelu to'ohuu.

Kie Ke Su'uri Hata-hata Pe'ie

Mo Iini Kire Ka'a Hiiwalaimoli

Aana Jisas

14 I'omu, omu aaopa oto mwaanie mo pu'o, oto omu ke su'uri hata-hata lo'u pe'ire. ?Aana oodota'inge na tata'alanga kei hata uri taa? ?Wa raa-raa na rodohono kei ii'o tararuru uri taa?

15 ?Wa a Kraes na a Pwelu Eero-eero kei ne'isae tararuru uri taa? ?Wa iinoni e hiiwalaimoli saena kei sada pe'ie iini e ka'a hiiwalaimoli uri taa?

16 ?Wa mo li'oa aaela kei ii'o i laona nume maa'i a God uri taa? Oto kie ke su'uri hata-hata pe'ie mo iini kire ka'a hiiwalaimoli, aana ikie oto nume maa'i a God Meu-meuri'e. Iau, kie ne'ie oto nume maa'i a God, aana a God maraana e unue uuri, *Ne kei ii'o oto pe'ie mwala ineu, na ne kei aawe-aawe oto i matolada. Ne kei ne'ie oto God ikire, na ikire kire kei ne'ie oto mwala ineu.*

Levitikas 26:12

17 Aena urinena a Aalaha e unue no'one uuri, *Omu ke toli'aasie mo pu'o, na omu ke ii'o aaopa oto mwaanire. Omu ke su'uri hele i sulie lo'u nga mei ola e mada'a, aana omu ke ii'o oodota'i urine nge ne kei ilenimwa'e pe'i'omu.* *Aesaea 52:11*

18 *Na ineu ne ke si ne'ie oto Aamamiu, na i'omu, omu ke ne'ie kaleku mwane na kaleku keni. Ineu a God, iini e aalaha haahie walutana nga ola, nge no ko ere ienini.* *2 Samuel 7:14*

7

1 Maeni iinoni maa'i, ahutana mo hei-holota'inge ngeena a God e nii'i oto hunikie. Aena urine kie ke kineta'inikie maraaka mwaanie walutana nga ola mada'a nge e sai ha'amada'aa mauriha'aka, na mwaanie kie asuie ta'ena nga ola aaela wa kie ne'isae aaela hunie

nga iini. Na aena aana kie ha'ama'u aana God, kie ke lulu i sulie oto tolachana e maa'i.

A Pol Ko Ilenimwa'e Haahie Oonisaenga Mo Korinit

² Omu ke haata'inie oto uri omu manata diana huni'emeelu, aana i'emeelu, melu ka'a dau aelasie ike nga mei ola aana nga iini. Melu ka'a waelie ike nga iini, wa melu ke ha'amwe'u-mwe'ue nga iini. Ngaeta mo iini eemiu ko ha'apeli'emeelu urine, ta'e e ka'a to'ohuu ike.

³ Nou ka'a ere ike urine huni ere aelasi'omu, aana nou unue ka'u oto huni'omu uri melu manata diana huni'omu to'ohuu. Na ma'alana uri kolu ke mauri wa kolu ke mae lo'u, ta'e saemeelu hunie kolu ke ii'o tararuru oto tarau.

⁴ Suli maholo nou sai unu tahanga'inie mola saeku huni'omu, na no ko ere tooha'ini'omu mola tarau. Ma'alana melu sapesalu aana mo ola oto hiito'o, ta'e mo maholo no ko lo'onga'ini'omu, nge no ko si ilenimwa'e na saeku e susu oto.

⁵ Oto ne ke lalado lo'u i sulie laenga i'emeelu nge nou aehota ladoa ka'u hola'ina'o. Iau, melu uure oto mwaanie i Troas na melu lae i hule hao aana po'o ni henue i Masedonia. Ta'e maholo melu hule hao, melu ka'a to'o aana lo'u nga kele maholo huni mamalo. Mo ola hunge kire rau aameelu aana maholona, aana mwala kire uure honosi'emeelu mola, na i'emeelu maraameelu melu tohungi tolahi'e oto hiito'o.

⁶ Ta'e ma'alana e urine, a God iini e sai pe'ie mo iini kire ko saehuu, e da hunie melu ke ilenimwa'e lo'u maholo e uusunge'inie mai a Taetas i saameelu.

⁷ Melu ka'a ilenimwa'e ike mola hahaiteli haahie a Taetas e hule, ta'e melu ilenimwa'e oto no'one haahie mei tataroha e unue uri i'omu, omu ha'asaediana'aa no'one. E unue oodoi'emeelu uri omu ko tohungei sare leesieu lo'u, na uri omu ko saehuu oto hiito'o haahie nga taa e rau ngeena, na omu ko sare uure mola aana aapa ineu si'iri ienini. Oto ineu na no ko tohungei ilenimwa'e hiito'o no'one.

⁸ Waite nou saehuu ke'u aana nou saie uri uusu-uusu ineu hola'ina'o e da omu saehuu. Ta'e ma'alana uusu-uusune e da ka'u omu saehuu, ta'e si'iri nou ka'a saehuu lo'u aana uri nou uusu-uusu urine huni'omu, aana saehuunge i'omu ngeena mei ola mola hunie kele maholo o'oru'e.

⁹ Oto ienini nou ilenimwa'e mola aana uri nou uusu-uusu oto urine huni'omu. Ilenimwa'enga ineu e ka'a ike i sulie uri nou da omu saehuu, ta'e i sulie saehuunge i'omu e da omu oolisie tolahamiu. Tolahai saehuunge urine a God ko ilenimwa'e haahie, oto uusu-uusu ineu ngeena e ka'a waeli'omu ike, ta'e e pe'i'omu mola.

¹⁰ Aana saehuunge a God ko ilenimwa'e haahie ngeena ko da iionine ko oonisa e na ko oolisie tolahana oto takoie tala ni meurihe. Oto kie sa'a saehuu ike haahie taungei saehuunge urine. Ta'e maholo iiononi ko saehuu mola i sulie tolahana ni welumalau, nge maenga mola i leune, aana saehuunge urine e ka'a pe'ie ike iionine hunie ke oonisa e.

¹¹ Omu ke leesie ka'u mei saehuunge nge a God e asuie aamiu ngeena, aana ko si da omu ko sare asuie walu ola diana, na omu ko sare haata'inie uri omu ka'a takalo ike mala iini e asuie mei roro'anga ngeena. Na mei saehuunge ngeena

ko si da omu ko saewasulie mo iini ko deu-deu aaela, na omu ko me'ute'inie no'one ha'aloinge a God. Na omu ko si sare leesieu oto liutaa. Na lo'u ko si da omu ko ne'isae ha'ahi'e aana a God, na omu ko sare ha'aloie mo iini ko deu aaela. Oto aana ahutana walu ola omu ko deu'i ngeena, omu ko haata'inie oto uri omu rere'a mwaanie mei roro'anga ngeena.

¹² Oto ma'alana nou uusue ka'u uusu-uusu ngeena, ta'e nou ka'a uusue ike mola aena aana nou lo'onga'inie iini nge e dau roro'anga ngeena. Na e ka'a ike mola aena aana nou lo'onga'inie iini nge mei roro'anga e hite aana. Ta'e nou uusue huni'omu hunie uri omu ke aamasito'o aana manata-diananga i'omu hunieu, na aena aana nou unue uri leune ke da omu ke lio saie i maana a God uri omu ko ne'isae paine aameelu to'ohuu.

¹³ Oto aena leune e rau urine, nge melu ko tohungai ilenimwa'e oto liutaa haahi'omu.

Na lo'u sapeitana ilenimwa'enga i'emeelu haahi'omu, melu ko tohungai saemango no'one liutaa huni leesie a Taetas ko ilenimwa'e aana omu meni ha'asaediana'aa oto liutaa.

¹⁴ Na mo ola nou ere tooha'ini'omu eeni i saana Taetas, nou ka'a masa ike aani, aana ahutana walu ola nge nou unu-unu'i i suli'omu kire mani to'ohuu mango, mala ahutana walu ola nge nou unu-unu'i huni'omu kire mani to'ohuu mango no'one.

¹⁵ Oto maholo ienini, a Taetas no'one e tohungai ne'isae paine aamiu aana ko lo'onga'i i sulie uri omu meni lio i suli diana aana, na omu me'ute'inie pe'i ha'ama'unge aana, hule aana omu meni mwa'e-mwa'e ni tola i sulie walana.

16 Oto no ko tohungēi ilenimwa'e aena aana nou sai noruto'o oto aamiu.

8

Kie Ke Pe'ie Kira Si'oha'a

Aani Niinge

¹ Oto ienini, maeni eesiku maa'i, melu ko sare ha'arongo'omu aana ha'adiana'anga a God hunie mo iini kire hiiwalaimoli aana a Jisas oto mai aana po'o ni henuē i Masedonia. Aana manatadiananga ingeie e paine hunire mone, a God e tohungēi ha'adiana'ara aana mei ola diana.

² Oohongilada e lae ka'u aana mo aasanga oto paine e hite aada, na kire maitale oto hiito'o. Ta'e ma'alana e urine, ilenimwa'enga ikire e paine oto liutaa hule aana kire ko sare nii huni pe'ie ngaeta mwala.

³ Ineu maraaku nou sai ere ha'awalaimoli'aa uri kire ka'a nii ike mola hule aana leu e malisine kire ke niie, ta'e kire tohungēi liue oto leune, aana niinge ikire e paine lo'u liutaa aana nga taa ta'ena nga iini ke lo'onga'inie kire sai niie. Na kire asuie oto urine mola i sulie hari-huninge ikire maraada.

⁴ Ikire maraada nge kire lae pe'i eitanai'emeelu uri hunie melu ke toli'aasie hunire uri ikire no'one kire ke pe'ie mo iinoni a God ta'au i Jerusalem.

⁵ Na niinge ikire ngeena, e lae liutaa aana lo'u nga taa melu lo'o-lo'onga'inie, aana kire tohungēi deu i sulie saena God aana kire hola'i toli'aasire maraada huni tola i sulie walana a Aalaha, oto lo'u kire he'i toli'aasire maraada huni tola i sulie walameelu.

⁶ Oto aena aana a Taetas e da omu aehotaa tolahai niinge, nge melu eitanaie hunie ke ooli lo'u i seemiu huni ere ha'asusu'omu hunie omu ke ha'amangoa mo niinge i'omu.

⁷ I'omu, omu ko hele diana aana oto ahutana tolahai ola diana. Hiiwalaimolinge i'omu e susu oto, na omu tohungēi saenanau i sulie tolahana a Jisas, na omu sai ha'a-uusuli aana mo ola urine. Oto tarau omu mwa'e-mwa'e huni pe'i-pe'ie mo iinoni, na manata-diananga i'omu huni'emeelu e paine. Oto melu saeto'o aana uri omu ke a'aila'a no'one aana tolaha ni niinge pe'ie manata-diananga.

⁸ Maholo no ko ere urine, nou ka'a ne'ie ike nga ha'atolanga huni'omu. Ta'e no ko ere urine mola aana nou leesie uri ngaeta mo soihaada'inge kire ko tohungēi mwa'e-mwa'e huni pe'i-pe'i, na mala uri omu ke pe'i-pe'i no'one urine, nge e haata'inie uri manata-diananga i'omu nga ola to'ohuu taane.

⁹ Aana saeku hunie omu ke haimaanie hahu'ana manata-diananga Aalaha ikie a Jisas Kraes. Omu saie mola uri e tohungēi to'o-to'o ka'u oto ta'au i Lengi, ta'e e si lae mai ne'i iinoni meitale mola i tehula'amiu, uri hunie omu ke ne'i iinoni to'o-to'o i tehula'ana maitalenga ingeie ngeena.

¹⁰ Oto lo'onga'inge ineu uri e lae oto i diana hunie omu ke ha'amangoa oto nga taa nge omu aehotaa aana halisi e mango haona. Aana i'omu oto eetana nga mwala huni lo'onga'inie leune, na i'omu oto no'one nge omu hola'i aehotaa niinge.

¹¹ Aena urine, omu ke ha'amangoa oto mei esunge diana omu aehotaa ngeena. Mei mwa'e-

mwa'enga nge omu aehotaa asunge ngeena aana, nge omu ke lae tara'asi oto pe'ie hule aana ha'amangolana. Na omu ke nii oto mola mwaanie nga taa nge omu to'o aana.

¹² Mala uri omu ko mwa'e-mwa'e to'ohuu huni niie nga mei ola, nge a God kei tohungei ilen-imwa'e haahie leune. Na mwaanie omu tolahi'e mala uri niinge e ka'a paine ike, aana e ka'a unue ike uri kie ke niie mo ola kie ka'a to'o aani ike.

¹³ Nou ka'a sare da ike nga mei hi'elaa huni'omu na uri hunie ngaeta mwala kire ke tola mwa-mwate, ta'e saeku uri ahutana mwala kire ke mani tola sada.

¹⁴ Oto maholo omu to'o aana mo ola hunge mala ngeena, e tohungei diana oto liutaa uri hunie omu ke pe'ie mo iini nge kire ka'a to'o aana ike nga mei ola. Hunie lo'u mei i puri, mala uri omu ka'a to'o aana nga taa e adongamiu na uri kire to'o aana nga mo ola hunge, nge kire sai pe'i'omu no'one urine. Oto urine omu kei meni tola sada eena.

¹⁵ Oto aana pe'inge huni'omu heiliu urine, mei wala nge uusulana e lae i laona mo Uusu-uusu Maa'i kei to'ohuu no'one huni'omu, aana uusulana e lae uuri, *iini nge e so'okonie mo ola hunge, e ka'a looha'inie lo'u nga mei ola, na iini e so'okonie mo kele ola mwai-mwei mola, ta'e e adona taane mola.* *Eksodas 16:18*

Mo Mwane Diana

Ke Lio I Sulie Mo Niinge

¹⁶ Melu ko paalahea God oto liutaa haahie e niie mei ne'isaenga ngeena hunie a Taetas huni

pe'ilemiu oto mala i'emeelu no'one, melu ko pe'i'omu.

¹⁷ Aana e ka'a mwa'e-mwa'e ike mola aana uri melu haaraie, ta'e aena aana e tohungēi sare pe'i'omu oto no'one, na ingeie oto maraana nge e lo'onga'inie uri ke lai hule oto hao i seemiu.

¹⁸ Na melu ko uusunge'inie ngaeta aasikaelu lo'u oto no'one hao pe'ie a Taetas. Ahutana mwala aana ahutana mo soihaada'inge hailiu kire ha'ama'u aana aasikaelu ienini haahie asunge ingeie aani taroha'inilana Tataroha Diana.

¹⁹ Na lo'u sapeitana leune, mo soihaada'inge kire lio hilisie a porona huni lae pe'i'emeelu aana melu ko toolea niinge ni saediananga ngeena hunire kira hiiwalaimoli i Jerusalem. Melu ko toolea niinge ngeena huni ha'amanikulu'aa Aalaha ikie, na huni haata'inie uri kie ne'isae moute'i to'ohuu huni pe'ie kira hiiwalaimoli.

²⁰ Na maholo melu ko toolea niinge ngeena, melu ko tohungēi hei kineta'i mwaanie uri nga mo iini e upwesi'emeelu haahie lio i sulilana to'oha oto paine nge niilana e lae ienini.

²¹ Aana saemeelu uri hunie melu ke asuie hunie ke oodo i maana Aalaha ikie, na no'one i maana mo iinoni.

²² Na melu ko uusunge'inie ngaeta aasikaelu lo'u no'one hao pe'irerue. Aana mo maholo oto hunge oolune nga aasikaelu ienini e haata'inie huni'emeelu uri e mwa'e-mwa'e to'ohuu huni pe'i-pe'i aana ta'ena nga ola. Na oto ienini ko si mwa'e-mwa'e lo'u liutaa huni pe'i, aena aana e noruto'o oto aamiu uri i'omu no'one omu ke nii-nii pe'i saediananga.

²³ Omu saie mola uri a Taetas, ingeie a oaku ni ngeena na ko esu tararuru pe'ieu hunie pe'ilemiu. Na ngaeta ro aasikaelu nge kirerue ko lae-lae pe'ie, ikirerue oto e ro hurula'aa mo soihaada'inge ni ngeena, na asunge ikirerue ko ha'amanikulu'aa satana Kraes.

²⁴ Oto aena urinena, omu ke tohungai haata'inie oto manata-diananga i'omu aana e oolu mwane ngeena, hunie mo soihaada'inge mai leu kire ke rongoa oto tolahamiu, na hunie kire ke saie oto uri e tohungai melisine oto melu ke tooha'ini'omu mala melu ko esuie ienini.

9

A Pol E Hatonga'i I Sulie Niinge Hunie Kira Hiiwalaimoli Ta'au I Jerusalem

¹ Nou saie uri omu saenanau taane oto aana niinge nge kolu ko uusunge'inie ta'au huni pe'ie mwala a God i Jerusalem, na nou ka'a sare ere hii'o ike lo'u i sulie leune.

² Nou saie oto uri omu mwa'e-mwa'e huni pe'ire, oto nou lae pe'i ere lahe'omu i saana mwala mai aana po'o ni henue i Masedonia uuri, "Kira hiiwalaimoli hao i Korinit i laona po'o ni henue i Akaea, na oto ahutana kira hiiwalaimoli aana po'o ni henue ngeena, kire aehota dau aakau oto huni pe'i aana halisi e mango haona." Na mwa'e-mwa'enga i'omu e ta'ela'inie saena mo iini hunge mai leu i Masedonia, oto kire ko meni sare nii oto no'one.

³ Oto ie no ko uusunge'inie e oolu aasikaelu hao uri hunie omu ke dau aakau aana niinge i'omu oto mala nou unuena, mwaanie

ere tooha'inilemiu nge nou esuiena e ne'i wala mwaakule mola.

⁴ Aana mala uri nga mo iini aana mwala mai Masedonia kei lae hao i seemiu pe'ieu, na kire kei lio oodoie mola uri omu ka'a dau aakau mala nou unuena, nge ne kei tohungēi masa aana nou noruto'o mone oto aamiu. Na i'omu no'one, omu kei masa oto hiito'o.

⁵ Aena urine, nge nou unue uri e oolu aasikaelu ke hola'i lae hao i seemiu hunie kire ke pe'i'omu huni deu aakau aana niinge nge omu heiholota'inie uri omu kei niie. Urine na omu ko haata'inie uri niinge ngeena mei ola omu deu aakau oto mola aana pe'i saediananga, na e ka'a ola ike aana melu deu rarahi'omu.

Kie Ke Nii Aani Ilenimwa'enga

Na Mwaanie Kie Nii Mola

Aena Aana Kire Dau Rarahikie

⁶ Omu ke sai diana aana uri nga iini nge ko hesie mola toota'i kele litei ola, kei so'okonie no'one mola toota'i kele hue-huei ola mwaani'i. Na nga iini ko hesie mo litei ola hunge nge kei so'okonie mo hue-huei ola hunge no'one mwaani'i.

⁷ Oto nga iini na e nii-nii oto i sulie saena, na mwaanie e nii mola aana kire ko deu rarahie, na ingeie e lalawa huni nii. Ta'e ke nii oto aani mwa'e-mwa'enga, aana a God e manata diana hunie iini ko nii aani ilenimwa'enga.

⁸ Na a God e sai ha'adiana'a'omu oto liutaa, hunie uri omu ke to'o aana ahutana walu ola e malisine omu ke to'o aani, hunie ke mwada'usie ta'ena nga asunge diana suli maholo.

⁹ Aana mo iinoni diana, uusulana e lae i sulire i laona mo Uusu-uusu Maa'i uuri, *E nii aani saediananga hunie kira maitale, na asunge diana ingeie mwala kei aamasito'o aana oto tara'asi.*
Sam 112:9

¹⁰ A God oto iini e sai da mo litei ola kie ko hesi'i ke aahu diana hunie maholo ni so'okoninge kie ke to'o ngaulaa huni ngeu'i, na kie ke to'o aana mo litei ola lo'u huni hesi'i. Oto urine, maholo omu ko nii pe'i saediananga, nge a God ke si ha'ahunge'aa nga taa omu to'o aana, hunie uri omu sai nii oto lo'u liutaa hunie kira maitale.

¹¹ A God ke si da hunie omu ke to'o aana ta'ena nga ola e malisine omu ke to'o aani hunie ke mwada'usie niinge ke paine lo'u. Oto mwala hunge ke si paalahea God haahie niinge i'omu maholo melu kei toolea ta'au hunire.

¹² Aana mei esunge diana nge omu ko esuie ngeena e ka'a lae ike mola huni ha'a-adoa mo iinoni a God aana mo ola kire maitale aani, ta'e kei da no'one uri mo iini hunge kei paalahea God.

¹³ Na i tehula'ana mei esunge diana i'omu ngeena ko haata'inie hiiwalaimolinge i'omu e to'ohuu, nge mwala oto hunge kei paalahea God. Omu hiiwalaimoli aana Tataroha Diana a Kraes na omu tola i sulie Tataroha Diana ngeena aani pe'inge hunire na ahutana mwala lo'u. Oto mwala hunge kei ha'amanikulu'aa God haahie mwa'e-mwa'enga i'omu.

¹⁴ Oto kire kei aarenga'i talamiu pe'i manata-diananga huni'omu, aena aana omu haata'inie hahu'ana manata-diananga a God hunire.

¹⁵ Na ahutaka kie ke paalahea God haahie hahu'ana niinge oto paine e niie hunikie, nge

hule aana nga mo wala e ka'a malisine ike ere-luhesilana.

10

A Pol Kei Ha'aloie Mo Ha'a-uusuli Eero-eero I Korinit

¹ Oto ineu a Pol maraaku no ko eitanai'omu hunie uri omu ke rongo hunieu. Nou rongoa uri ngaeta mo iini eemiu kire ko unue uri nou sai ere hiito'o huni'omu mola aani uusu-uusu maholo nou ii'o ha'atauli'omu, ta'e no ko me'u ni ere urine maholo nou ii'o pe'i'omu. !Ha'ike! Ta'e no ko heimaanie tolahana a Kraes aana ingeie e saemamae na e lai maneko

² na aena urine no ko eitanai'omu uri hunie omu ke oolisie tolahamiu. Omu ke su'uri deu rarahieu uri hunie ne ke tohungēi ere raramaa oto huni'omu aana maholo ne kei he'i lae lo'u hao i seemiu. Aana ne kei tohungēi ere hiito'o taane aana mo iini nge kire ko unue uri melu ko esu mola i sulie tolahana mo iinoni ni welumalau hunie uri melu ke to'o-to'o.

³ E to'ohuu taane uri i'emeelu mo iinoni mola, ta'e melu ka'a ooho ike aana nga mo reisinge ni welumalau wa aani tolahai ola aaela.

⁴ Mo reisinge nge melu ko ooho aani, ka'a mo ola ike aana walumalau, ta'e mo reisinge kire honu aana nanamanga a God, na hule aana kire sai a'aila'asie mo maelonga a God ma'alana kire nanama lo'u uri taa.

⁵ Oto melu sai ohoie mola ta'ena nga ne'isaenga honosie a God aana mo reisinge ngeena, na melu sai oho aasie mola ta'ena nga ere-too'ha'inge nge mwala ko unu-unue aana kire sere'i eeli'u huni tola i sulie a God. Na aana mo reisinge ngeena

melu tola hehesie oto mo ne'isaenga takalo ikire na melu ko ha'a-uusulire huni tola i sulie a Kraes.

⁶ Na maholo omu tola i sulie oto ahutana walu ola i sulie a Kraes, nge ne ke si ha'aloie mo iini nge kire ko hei-heitohe ue, aana melu keliue oto pasi aakau loosire.

⁷ Ngaeta mei ola omu ko deu aelasie nge omu ko lio mola hunie mo ola e lio kohi po'oi sinaha. Ta'e mala uri nga mo iini eemiu ko lo'onga'inie uri ikire oto mo hurula'aa a Kraes, nge e diana uri hunie kire ke lio saie uri i'emeelu no'one mo hurula'aa a Kraes, na ta'e ikire mola ha'ike.

⁸ E lio mala uri no ko ere tooha'i oto i sulie nanamanga aana ii'o-ii'oha a Aalaha e niie hunieu, ta'e aana ke urine na nou sa'a masa ike huni ere i sulie, aena aana nanamanga ngeena ola huni ha'ama'uta'aa hiiwalaimolinge i'omu, ka'a ola ike huni waeli'omu.

⁹ Na nou ka'a sare da ike omu ke lo'onga'inie uri no ko sare ha'ama'usi'omu mola aana mo uusu-uusu ineu.

¹⁰ Nou saie taane uri nga mo iini eemiu ko unue uuri, "Mo uusu-uusu a Pol kire tohungai rongo hi'e oto hiito'o, ta'e maholo kei ii'o pe'ikolu oto e si mamaela'a mola na walana ka'a urihana ike lo'u nga mei ola."

¹¹ Mwala urine, e malisine kire ke sai diana aana uri nga taa melu ko unu-unue aani uusu-uusunge takoi'omu aana melu ii'o ha'atauli'omu, e sada mola aana nga taa melu sai esuie aana maholo melu ko ii'o pe'i'omu.

Ini A God E Ne'isae Paine Aana

Nge E Paine Liutaa

¹² Oto mwala nge kire ko ha'apaina'ara maraada ngeena, melu ka'a sare unue ike uri melu sada mola pe'ire wa uri melu peine sada mala ikire. !Ha'ike! Aana ikire, kire ha'a-uuresie mola mo ha'atolanga ikire maraada huni totohoa tolahada maraada, na kire ko lio-lio mola i matolada huni lio saie a tei aada ko deu diana aana mo ha'atolanga ikire maraada ngeena. ! Ta'e hero-heronga mola ni ngeena!

¹³ Na i'emeelu, melu sa'a totohoa ike tolahameelu aana mo ha'atolanga ikire ngeena, ta'e i'emeelu melu sai ere tooha'ini'emeelu mola haahie mei ola e malisine melu ke ere urine aana. Oto melu kei ere tooha'i mola i sulie mei esunge nge a God e niie huni'emeelu, na i'omu oto nga aapa aana mei esunge ngeena.

¹⁴ Na maholo melu ko ere tooha'i i suli'omu ngeena, melu ka'a ere tooha'i ike liutaa aana nga taa e malisi. Ta'e melu sai ere tooha'i i suli'omu urine aena aana i'emeelu ka'u ni melu hola'i lae hule oto hao i seemiu pe'ie Tataroha Diana i sulie a Kraes.

¹⁵ Na melu ka'a ere tooha'ini'emeelu ike haahie mei esunge nge ngaeta mwala kire asuie. Ta'e saemeelu hunie uri hiiwalaimolinge i'omu ke paine, na asunge i'emeelu i matolamiu ke paine lo'u na ke hungu diana.

¹⁶ Urine nge melu sai lae i taroha'inie Tataroha Diana lo'u aana ngaeta mo henue po'o wau eemiu nge kire ka'a rongoa ue. Aana melu ka'a sare tooha'inie ike mei esunge ngaeta mwala e asu mangoa oto.

¹⁷ Ta'e melu ko sare tola i sulie nga taa mo Uusu-uusu Maa'i e unue uuri, *A tei ko sare ere tooha'i, ke tooha'inie mola nga taa a Aalaha e*

asuie.

Jeremaea 9:24

¹⁸ Aana iinoni nge a Aalaha e ne'isae paine aana ha'alaa a God ko saeto'o aana, e ka'a ike iinoni nge e ne'isae paine aana mola maraana.

11

Omu Ke Hiiwalaimoli Aana

Ha'a-uusulinge To'ohuu Mola

¹ No ko ere ni pweu oto ni ie, ta'e nou saeto'o aana uri omu ke rongo rako ka'u lo'u eeku.

² Mala mo mama'a ko lio i sulie mo keni kaleda hunie kire ke ne'i keni raori'i lae-lae hule aana kire kei ha'aruru aana kire to'o poro, nge ineu no'one no ko lio i suli'omu urine i na'ona God. No ko lio i suli'omu oto mala a God ko lio i suli'omu, aana nou heiholota'inie oto uri omu kei to'o aana mola nga ta'a-ta'a poro, na porona oto a Kraes. Saeku omu ke hiiwalaimoli mola aana a Kraes hahaiteli hunie uri aana hai dinge ha'arurunge, nou sai maai'omu ta'au nana a Kraes mala oto nga keni raori'i.

³ Ta'e no ko maarara, mwaanie nga mo iini e waelie manata-diananga i'omu hunie a Kraes na mei sae manola huni lulu i sulie. Na no ko maarara mwaanie e si urihana mola maholo mwaa e eeroa a Iv aana mo eeronga ingeie oto i na'o.

⁴ No ko maarara urine aena aana omu ko toli'aasie mola mwala ko lae mai huni ere i sulie ngaeta Jisas nge e aaopa mola mwaanie iini nge i'emeelu melu taroha'inie ka'u huni'omu oto waite. Na omu ko ilenimwa'e mola pe'ie ngaeta taungei li'oa na ngaeta taungei tataroha diana nge kire tohungai aaopa oto hiito'o mwaanie

Li'oa Maa'i na Tataroha Diana a Jisas nge melu toolea mai huni'omu.

⁵ Ineu nou lo'onga'inie uri nou ka'a mwai-mwei ike mwaanie mo iini nge omu ko unu-unue uri ikire mo hurula'aa paine.

⁶ Ohe nou ka'a sai ha'alaunie ike walaku mala ikire, ta'e ineu nou tohungēi saenanau oto liutaa aada aana Tataroha Diana, na no ko haata'i diana aana leune huni'omu tarau aana ahutana mo esunge ineu i matolamiu.

⁷ Nou ka'a lae ike pe'i sukāa nga mei ola mwāani'omu maholo nou taroha'inie Tataroha Diana a God namiu, ta'e nou ha'amwai-mwei'aau oto mola uri hunie omu ke ne'i iinoni peine na iinoni diana. ?Ohe nou deu aaela ni urine?

⁸ Ohe omu ka'a saie ike uri mo soihaada'inge aana ngaeta mo po'o ni henuē ni kire nii-niie taane waaiteku hunie uri ne ke lae pe'i esu aani pe'ilemiu. Aana nga taa nge e malisine ne ke asuie nada, ka'u no ko si esuie mola namiu ie, oto nou kara'i hii mala uri nou pelire ni ngeena.

⁹ Oto aana maholo nou ii'o hao pe'i'omu, nou ka'a lo'ohie ike nga mei ola aamiu. !Ha'ike! Ta'e mo mwaasine aani hiiwalaimolinge nge kire o'o'o mai aana po'o ni henuē i Masedonia ni kire lae hao i Korinit huni pe'ieu aana mei to'oha. Nou tohungēi kineta'inie tolahaku mwaanie nou da nga mei hi'elaa huni'omu aana ta'ena nga mei ola, na ne kei lae tara'asi oto mola urine.

¹⁰ Mala no ko unu-unue mola walaimolinge i sulie a Kraes, nge no ko ere to'ohuu no'one uri nga iini eemiū aana po'o ni henuē i'omu i Akaea e sa'a roro'a da ike uri ne ke mamalo mwaanie tooha'inge ineu ienini.

11 ?Oto e ue? ?Uri omu lo'onga'inie uri no ko ere urine aena aana nou ka'a manata diana ike huni'omu? !Ha'ike! A God e saie taane uri nou tohungēi manata diana huni'omu.

12 Ngaeta mwala kire ko sare ere tooha'inire maraada uri kire ko esu sada mala i'emeelu mo hurula'aa. Ta'e leune e ka'a to'ohuu ike, na ineu, no ko uure honosie mwala urine. Aena urine nge nou sa'a mamalo ike mwaanie nga taa nge no ko esuie ienini huni haata'inie uri ere-tooha'inge ikire ngeena e ka'a to'o aahu'ine ike.

13 Aana mwala urine, ikire nga mo hurula'aa to'ohuu ha'ike na asunge ikire mei ola to'ohuu ha'ike no'one. Ikire mwala eero-eero na kire ko lupwe'i deu mola mala uri ikire mo hurula'aa maa'i a Kraes.

14 Na leune e ka'a ola ike huni pangata'inie, aena aana hule aana a Pwelu Eero-eero e sai ha'akolo no'one hunie ke lio oto mala nga ensel ni raa-raa.

15 Oto mwaanie kie pangata'i aana maholo mo koni-konihe ingeie no'one kire ko ha'akolo urine, hunie kire ke lio mala mo koni-konihe a God. Ta'e aana Dinge Ooreta, nge ha'aloilada ke si lae taane, na kei tohungēi adona oto aaelanga kire ko esuie ngeena.

A Pol E Ere Tooha'i I Sulie Saposalunge Ingeie, Aana Leune E Haata'inie Nanamanga A God

16 No ko sare he'i unue lo'u mola uri omu ke su'uri lo'onga'inie uri ineu nga pweu. Ta'e mala uri nga iini eemiu ko lo'onga'i takalo urine, nge saeku uri omu ke rongo hunieu mala omu ko rongo hunie mo pweu, na omu ke toli'aasieu hunie uri ne ke kele ere tooha'inieu.

¹⁷ A Aalaha e ka'a sai ere tooha'i ike urine, ta'e no ko ere tooha'i mola urine mala mo pweu.

¹⁸⁻¹⁹ No ko ere urine aena aana nou leesie uri ma'alana omu ko unue ka'u uri i'omu mo iinoni saenanau, ta'e omu ko tohungei sare rongo hunie mwala e pweu. Mo ha'a-ha'a-uusuli eero-eero oto hunge ngeena ko ere tooha'inire mola i sulie mo ne'isaenga ni welumalau, na i'omu, omu ko sare pwaarongo mola hunire. Oto saeku ne ke ere tooha'ineu no'one urine, hunie omu ke saeto'o aaku.

²⁰ Nou leesie lo'u uri omu ko saeto'o aana mola mo poro paine huni deu rarahi'omu, na kire ko ha'amwe'u-mwe'u'omu, na kire ko pwelo'omu, na kire ko lio toli mola aamiu, na kire ko hide-hidelie papalimiu. !Ha'ike eena mwae!

²¹ Oto no ko masa huni unue uri e to'ohuu taane uri nou ka'a sada ike pe'ire. Nou ka'a sada ike pe'ire aana leune, aena aana nou ka'a sai ne'isae moute'i ike huni da nga mei ola urine aamiu.

Ta'e mala mo iini nge kire ko ne'isae moute'i huni ere tooha'inire, nge ineu na nou ne'isae moute'i huni ere tooha'i no'one urine, ma'alana erenga ngeena ke rongo mala erenga mo iini e pweu.

²² Mala kire ko unue uri ikire oto mo ai iinoni to'ohuu ni Jiu, ineu na e urine no'one. Kire ko unue uri ikire aana aalahanga mo Israel, ineu na e urine no'one. Kire ko unue uri ikire mo weuwana Ebrahim, ineu na e urine no'one.

²³ Kire ko unue uri ikire oto mo koni-konihe a Kraes. No ko ere lo'u mala iinoni e pweu, ta'e ineu oto nou tohungei esu mala koni-konihe a Kraes lo'u liutaa aada. I tehula'ana asunge a

Kraes ienini nou sapesalu oto hiito'o liutaa aada. Ineu oto nou ii'o i nume ni ho'o mo maholo hunge liutaa aada. Ineu oto kire wini-winieiu hiito'o liutaa aada. Ineu oto nou kara'i mae mo maholo hunge liutaa aada.

²⁴ I tehula'ana asunge nana Kraes ienini, e lime maholo nge mo na'ohai mwane ni Jiu, kire ha'aletehieu aani repusileku i sulie tolahada nge kire sai repusie iinoni aana e oolu aawalai maai repunge mwana siwe.

²⁵ Na e oolu maholo nge mo na'ohai mwane ni Rom kire rapusieu aani mai ei. Na ngaeta maholo mwala kire uu'ieu aani heu huni horo maesieu. Na e oolu maholo oto mo haka nou lae-lae aani kire dodo pe'ieu. Na ngaeta maholo melu dodo i laona matawa na aasi e talei aahe-aahesieu mola hunie hai dinge laku pe'ie nga hai rodo nge kire si leuhieu.

²⁶ Mo maholo oto hunge nou weo aani laenga, na nou oodoie mo ola oto hunge ni maesi'i. Nga mo maholo ne ke lae oodoie mo wei ko kone, na ne ke oodoie mo horopeli. Nga mo maholo ne ke lae oodoie mwala ineu lo'u mola mo Jiu kire ko kara'i horo'ieu, na lo'u mo iini nge ikire nga mo Jiu ha'ike. Na hule aana ngaeta mo maholo mo iini ko unue uri ikire mo eesike aana hiiwalaimolinge aana Kraes, na ikire no'one kire ko kara'i horo'ieu no'one. Ta'e ikire mo eesike to'ohuu ha'ike ni ngeena. Nga mo maholo ne ke lae oodoie mo ola ni maesi'i aana mo huilume paine, na i laona hanuesala, na no'one i eesi.

²⁷ Nou ii'o mola aani weonga, na nou oodoie mo aasanga oto hunge aena aana asunge nana Kraes. Mo maholo oto hunge asunge ngeena ko

haapilinga'a haahieu hule aana nga maholo ni ma'ahunge na ha'ike lo'u. Mo maholo hunge nou hiolo na nou maarou, na ngaeta mo dinge nga kele mei ngeulaa ne ke hikana na ha'ike lo'u. Mo maholo hunge no ko ma'ahu mola mala iiola, na aana mo maholo hunge no ko maesie mola mama'udi aana wawai e paine, na nou ka'a to'o aana ike nga mei ola ni eeluhieu aana.

²⁸ Oto lo'u sapeitana walu ola ienini, na no ko tolahi'e mola i suli dinge aani lio sulilana mo soihaada'inge.

²⁹ Aana maholo hiiwalaimolinge nga iini e mamaela'a, nge saeku ko hii mamaela'a oto no'one haahie. Na maholo nga iini ko ha'atataroa nga iini huni domu i laona ooraha'aa, nge saeku ko mela mala dunge aana aelanga urine ko da no ko tohungi saewasu oto hiito'o.

³⁰ Aena aana omu deu rarahieu mone, nge nou ere tooha'inie. Ta'e nou sai ere tooha'inie taane mola aana mo aasanga kire ra'usieu aana leune e haata'inie uri nou ka'a to'o aana ike nga mei a'aila'anga tohuku.

³¹⁻³³ Nou sai ere mola i sulie mo aasanga mala maholo nou o'o'o wau aana huilume i Damaskas na mwane paine haahie huilume ngeena e sasare tapolieu. A porona ko esu aana nanamanga a Aretas Inemauri, oto e uusunge'inie mo ramo huni tapolieu, na ngaeta mo ramo kire kakakalie mo maai para aana para paine ahuie huilume ngeena. Ta'e ngaeta mo iini aana kira hii-walaimoli kire pe'ieu hunie ne ke tahi mwaanire. Melu hane ta'au hunie ngaeta maaure'i aana para paine ahuie huilume i Damaskas, na kire

ne'ieu i laona lulu'e oto paine, oto kire si uukueu i aano po'oi sinaha mwaanie huilumena. Iau, God Aamana Aalaha ikie a Jisas nge kie ko soi ha'amanikulu'aa oto tarau, e saie uri nou ka'a eero ike.

12

Ma'alana A Pol E Sai Ere

Tooha'inie Maraana To'ohuu,

Ta'e E Sere'i Esuie

¹ Nou saie mola uri e ka'a diana ike huni ere tooha'inieu, aana mei ola mwaakule mola ni ngeena, ta'e aana omu ko deu rarahieu, nge ne ke ere tooha'inieu lo'u haahie mo ola e wa'araa hunieu aana a Aalaha e haata'ini'i oto aaku.

²⁻³ Ola mala aawalai helisi mwana hai e mango, a God e tooleau† oto hunie hahu'ana leu ta'au i Lengi nge e ii'o aana. Nou ka'a sai diana aana, ohe nou lae to'ohuu aana sapeku wa ohe ta'e mauriha'aku mola e lae. Ta'e a God mola e saie.

⁴ Nou saie mola uri a God e tooleau oto ta'au i saana i Paradaes, ka'u nou rongoa mo ola kire tohungai menikulu'e oto liutaa, hule aana ere-erenga ikie mo iinoni e ka'a to'o aana ike mo wala diana huni lado luhesie mo tohungai ola manikulu'e ngeena.

⁵ Oto taungei ola urine e malisine ne ke ere tooha'inie taane, ta'e nou sa'a asuie ike, aana nou ne'isae moute'i huni ere tooha'inieu mola haahie nga taa ko haata'inie uri nou ka'a to'o aana ike nga mei nanamanga tohuku.

† **12:2-3** 12:2-3 Aana erenga ni Krik a Pol e aalahuu i sulie maraana pe'ie mo wala uuri, "a God e toolea ngaeta mwane a Kraes oto ta'au i Lengi."

⁶ Mala uri ne ke sare ere tooha'ineu, nou sa'a dau ike mala mo iinoni e pweu ngeena, aena aana nou sai ere tooha'ineu to'ohuu aana mo ola oto hunge. Ta'e ineu, nou ka'a sare ere tooha'ineu ike lo'u, aana nou sere'inie uri mwala ke ha'ama'u eeku liutaa aana nga taa e malisine kire ke asuie takoieu haahie asunge ineu na ha'a-uusulinge ineu.

⁷ Oto uri hunie ne ke su'uri tooha'ineu haahie walu ola paine nge a God e haata'ini'i eeku ngeena, e niie lo'u mei ola huni waelie sapeku. E toli'aasie a Satan ke saunie sapeku aana mei olana, mwaanie nou tooha'ineu.

⁸ Nou eitanaie ka'u a Aalaha ha'a-oolu uri ke ta'aasie mei olana mwaanieu.

⁹ Ta'e e unue mola hunieu uuri, "Manatadnananga ineu huni'o e paine na e adomu oto, aana nanamanga ineu e sai peine oto liutaa maholo o ko mamaela'a." Oto no ko tohungei ilenimwa'e huni tooha'ineu haahie mamaela'anga ineu, hunie uri nanamanga a Kraes ke ii'o oto i lalo aaku.

¹⁰ Aena mei olana nge nou ilenimwa'e mola haahie mamaela'anga, na maaleleding, na mo aasanga, na ha'amotaahinge, na ta'ena nga ola urine no ko lae oodoi'i i tehula'ana a Kraes. Iau, no ko ilenimwa'e mola aena aana maholo no ko mamaela'a, nge no ko si a'aila'a lo'u hiito'o aana nanamanga a God.

A Pol E Tolahi'e Haahie Mo Korinit

¹¹ No ko deu oto mala pweu aana nou ere tooha'ineu urine, ta'e i'omu ni omu ko si da no ko te'urine. Aana e malisine uri omu ke lalado diana oto i sulie asunge ineu, ta'e omu rohu mola.

Ineu nou ka'a adona ike taane nga mei ola, ta'e aena aana nanamanga a God e ii'o i lalo aaku, oto mo hurula'aa paine nge omu tohungēi saeto'o aada ngeena, na kire ka'a paine ike liutaa aaku aana nga mei ola oto oo'oo.

¹² Maholo nou o'o'o pe'i'omu ngeena nou toli rako mola pe'i'omu, na nou lae pe'i esuie mo hu'i-hu'ite na mo ola ni pangata'inge na mo tolimaa aana nanamanga a God. Walu ola huni haata'inie uri ineu nga hurula'aa to'ohuu a God ni ngeena.

¹³ Nou pe'i-pe'i diana aamiu oto mala ngaeta mo soihaada'inge no ko pe'ire, na pe'inge ineu huni'omu e sada mola aana pe'inge no ko niie hunire. Ta'a-ta'a mei ola mola nou esuie hunire nge nou ka'a da huni'omu, aana nou ka'a unue ike uri omu ke pe'ieu aani to'oha. ?Uri omu lo'onga'inie uri nou deu aaela huni'omu aana leune? !Ha'ike eena mwae! Mala omu ko lo'onga'inie uri nou deu aaela huni'omu aana leune, na omu ke ne'isae-aasie ka'u mola hunieu.

¹⁴ Ie no ko deu aakau oto lo'u hunie oolune nga laenga ineu hao i seemiu eena. Na mala no ko esuie tarau, nou sa'a ha'ahi'ei'omu ike aana nga mei ola. Nou ka'a saeto'o aana ike nga mei ola mwaani'omu, ta'e i'omu ni mola nou saeto'o aamiu. Aana omu ke saie uri mo kele mwela e ka'a malisine ike uri kire ke nii ola nana aamada na nikada, ta'e e ro mau'ana ngeena ni e malisine kirerue ke nii ola nana mo kaledarue.

¹⁵ Oto no ko tohungēi ilenimwa'e mola huni niie ahutana mo ola nou to'o aani namiu, hule oto aana ineu maraaku, huni pe'i'omu huni hele aana maurihe huu. ?Oto aana ineu no ko manata diana liutaa huni'omu urine, uri i'omu, omu kei

manata aela mola hunieu?

¹⁶ Omu saie taane mola uri nou ka'a ha'ahi'ei'omu ike, wa ne ke toolea nga mei ola mwaani'omu. Ta'e ma'alana e urine, nga mo iini eemi ko unue ue uri nou pwelo'omu mola aani eeronga hunie uri ne ke toolea mo to'oha i'omu.

¹⁷ ?Oto e ue? ?Nou pwelo'omu aana nga mei to'oha uri taa? ?Uri mo mwane nge nou uusunge'inire hao i seemiu kire pwelo'omu aana nga mei to'oha? !Nou saie ha'ike!

¹⁸ Nou eitanaie a Taetas uri hunie ke lae hao i maatoli'omu, na nou uusunge'inie no'one hao pe'ie ngaeta aasikaelu aana hiiwalaimolinge. ? Ha'alaa omu lo'onga'inie uri kirerue a Taetas kire eero'omu aana maholona? !Ha'ike oto oo'oo! Na ineu, nou pe'i'omu mola mala ingeie, aana i'emere'i a Taetas mere mani to'o aana mola e ta'a-ta'a mei sae takoi'omu, na tolahamere'i e sada mola huni'omu.

¹⁹ Sa'a mola omu ko lo'onga'inie uri melu uusue walu ola ienini mola huni ere talihe aana nga moi taa kire ere aelasi'emeelu eeni. !Ha'ike oto oo'oo! Ta'e melu ere-ere oto mola mala a Kraes e saeto'o aana, na walu ola melu unu-unu'i, melu unu'i i maana God ni ngeena. Na ahutana walu ola melu uusu'i ienini, maeni iinoni maa'i, mo ola oto huni ha'a-a'aila'aa hiiwalaimolinge i'omu ni ngeena.

²⁰ Aana no ko maarara mwaanie uri maholo ne kei hule hao, na nou leledie helelamiu. Na ohe i'omu, omu sa'a rongo ike hunieu maholo ne kei ha'a-oodohi'omu. No ko maarara mwaanie nou lae hao i seemiu na nou oodoie mola walu ola mala ha'a-erenga, na heota'inge, na saewasunge,

na sae aaelanga, na oopanga, na isinge, na sihoai-olanga, na tooha'inge, na maaola-olanga kire ii'o mola i matolamiu.

²¹ No ko maarara mwaanie uri mo iini hunge nge kire ooraha'aala ka'u waite, na kire ka'a oonisa'e ike mwaanie ii'onga mada'a, na aeni-olanga, na walu ola ni masanga nge kire ko esui'ine. Oto urine ne kei tohungei saehuu, na ne kei masa i maana God i tehula'amiu.

13

A Pol Kei Ha'aloie Mo Korinit

Mala Uri Kire Ka'a Hola'i

Leie Tolahada Maraada

¹ Oolune nga mai laenga ineu lo'u mei huni maatoli'omu oto ienini. Oto omu ke lio talamiu, aana kolu saie oto uri mo Uusu-uusu Maa'i e unue uuri, *Maholo nga iini ko ha'asusunge'inie ngaeta iinoni i na'ona mo mwane lei-lei, nga ro iinoni wa e oolu ke haro ere ha'a-oaie nga taa ko unue ngeena, ha'alaa kire ke si ha'aloie.* *Diutronomi 19:15*

² Nou hola'i ha'apasulie mo iini kire ooraha'aa ka'u oto waite aana ruana nga mai laenga ineu hao huni maatoli'omu. Oto ienini no ko ha'apasulire lo'u, na ngaeta mo iini nge kire ka'a mamalo ue mwaanie ooraha'aa. Omu ke saie uri maholo ne kei lae lo'u hao i maatoli'omu, nou sa'a aamasie ike lo'u nga ta'a-ta'a iini eemiu nge ko ooraha'aa.

³ Oto leune ke haata'inie to'ohuu huni'omu uri no ko ere oalana a Kraes ni ngeena, aana omu kei leesie ta'a-ta'a nanamanga aaku nge omu ko

leesie no'one aana a Kraes nge ko esu a'aila'a mola pe'ie nanamanga paine ingeie i matolamiu ngeena.

⁴ E to'ohuu taane uri e lio mala a Kraes e mamaela'a ka'u, aana kire rapu taalengasie i lengine po'u-po'u. Ta'e leune e si haata'inie mola nanamanga paine a God, aana e mauri lo'u mwaanie maenga. Na i'emeelu no'one, melu lio mamaela'a mala ingeie. Ta'e melu ka'a mamaela'a ike, aana melu ko meuri tararuru pe'ie a Kraes aana nanamanga paine a God, mei nanamanga nge melu ko esu oto aana huni pe'i'omu huni lulu i sulie tolaksana.

⁵ Omu ke lio-lio diana talamiu na omu ke lei'omu maraamiu. Omu ke leie tolaxamiu maraamiu huni leesie uri ohe omu ko lulu i sulie tala aana hiiwalaimolinge to'ohuu taane wa ha'ike. Mala uri omu ka'a sai leesie ike tolaksana a Jisas Kraes i lalo aamiu, nge omu ka'a sai diana aana ike a Kraes ka'une.

⁶ Nou hiiwalaimoli uri omu kei lio saie taane aana tolaxameelu uri i'emeelu mo hurula'aa, melu sai diana aana a Kraes to'ohuu taane.

⁷ Na melu ko aarea a God uri ke pe'i'omu mwaanie omu deu hu'isie nga mei ola aela. Melu ka'a aarenga'i ike urine hunie mwala ke lahe'emeelu haahie asunge diana melu esuie i matolamiu. !Ha'ike! Ta'e melu ko aarea God urine hunie uri helelamiu ke diana, ma'alana nga taa mwala kei unue i suli'emeelu e diana wa e aela.

⁸ Aana melu sa'a da ike nga mei ola huni waelie mo ola to'ohuu, ta'e melu ko esu oto mola tarau hunie walaimolinge ke mauri tara'asi.

⁹ Melu ko ilenimwa'e mola huni ii'o mamaela'a

mala uri leune ke da uri i'omu, omu ke uure a'aila'a. Na melu ko aarenga'i oto tarau hunie uri hiiwalaimolinge i'omu ke ahu to'ohuu hunie nga mei tolahai iinoni diana ke su'uri ei'aa mwaani'omu.

¹⁰ Oto aena urinena maholo nou ka'a ii'o ue pe'i'omu ta'e no ko uusue oto hao uusu-uusu ienini, hunie maholo ne kei hule hao ne ke su'uri ere raramaa huni'omu aana nanamanga nge a Aalaha e niie hunieu. Aana nanamanga ngeena niilana e lae hunieu uri hunie ne ke pe'ie hiiwalaimolinge i'omu ke ma'uta'a lo'u hiito'o, na e ka'a ola ike huni waeli'omu.

Mei Wala Ni Saediananga Ooreta

¹¹ Oto leu ooreta, maeni eesiku maa'i, ne ke unue mola hao huni'omu uri omu ke ii'o ni ilenimwa'enga mola. Omu ke dau aahonga hunie nga mei tolahai iinoni diana ke su'uri ei'aa mwaani'omu, na omu ke tola i sulie walaku. Omu ke ne'ie ta'a-ta'a mei sae, na omu ke ii'o ni henuelama. Oto a God, iini nge ingeie aahu'ine manata-diananga na hanuelamanga, ke si ii'o pe'i'omu.

¹² Na saeku hunie omu ke mani hele ki'i heiliu[†] mala mo he'imalahunanga maa'i.

¹³ Ahutana mo iini maa'i a God mai leu ko niie hao saediananga ikire huni'omu.

[†] **13:12** 13:12 Erenga ni Krik e unue uri kire ke “nono pe'ire hailiu” oto mala tolahada, ta'e aana mo henue hunge si'iri tolahana ni hele-ki'inge e oolisie oto tolahana ni nononga ngeena. Ma'alana e urine, ta'e tolahana ni nononga ngeena e ii'o ue hule si'iri aana ngaeta mo henue kara'inie i Israel.

14 No ko aarenga'i hunie uri Aalaha ikie a Jisas Kraes ke haata'inie hahu'ana manata-diananga ingeie huni'omu, na hunie uri a God ke ha'adiana'a'omu aana manata-diananga ingeie, na hunie a Li'oa Maa'i ke loko a ahutana saemiu aani hatanga pe'ie.

**Tataroha Diana i Sulie Aalaha Ikie a Jisas
Kraes
The New Testament in the Sa'a language of the
Solomon Islands
Niu Testament long langguis Sa'a**

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sa'a

Translation by: SITAG

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Aug 2024 from source files dated 13 Dec 2023

755c0440-93fa-5020-9311-ff68dce92d1d